

Ideas romanticas

Autor(en): **Camathias, F.**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)**

Band (Jahr): **12 (1910)**

PDF erstellt am: **21.06.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-882226>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Ideas romanticas.

In de nos purs montagnards ha retratg segal ord ina vischnaunca pli bassa e tumpriva, che la sia. De quei segal ha el semnau la permavera en in er, senza domandar, sch' ei seigi segal taniv ne segal permavaun. Il semnau ha buca catschau spigias endretg quella stad. —

L' auter onn ha il pur cultivau quei er sperond meglier fretg. E prendeì mira! Ussa pér dat ei in segal de valer, in er, che vegn mellens e madirs la stad avon ch' ils ers permavauns. Quei era cumpatg stau sem de segal taniv, che vul esser in unviern sut tratsch e drova pli liung temps, avon ch' el possi render raccolta.

Quei pign schabetg ei vegnius endament a mi, studigiond jeu la historia della romantica. Avon in tschentaner havevan ils frars Frideric e A. Wilhelm Schlegel cun Novalis, Tieck ed auters amitgs della pleiv romantica tudestga semnau ora ideas profundas e poeticas en fragments e criticas de lur organ literar «Athenäum» (1798—1800). Ils numnai commembers de quei cerchel,

sco era lu Arnim, Brentano, Görres, ein stai de grond spért e cor, genials enten scaffir programs, per regenerar la societad e literatura razionalistica de lur temps, per restaurar veta ed art e scienza tras il contegn positiv dil vegl cristianismus. Cun ina fidonza gagliarda, cun in idealismus majestus ein semnaders intellectuals stai amiez ed alla testa de lur naziun. Lur merets vegnan era reno- nuschi, cunzun dapi che las ideas romanticas ein semussadas per in bien e fretgeivel sem.

Mo igl emprem, in temps, eran ils romanti- chers sez buca satisfatgs da lur prestaziuns e suc- cess. A biars ha ei muncau la perseveronza, plirs han fatg pass mo tochen el pierti, buca tochen tiegl altar dil ver sanctuari. Sils gronds plaids e programs spetgavan ins dad els la raccolta ded ovras literaras finidas e perfetgas. Brentano duei haver detg dals persunavels della romantica alla fin de sia veta: «Tgei havess ei saviu dar orda nus tuts, e tgei havein nus prestau!» Modestia- dat sincera! —

Denton quei che in atun porta buca, dat forsa in auter. Ei la lavur dil semnader, ch' ei sepro- vedius cul dretg sem, buca era in' ovra ludeivla? Il mund ha temps e las grondas ideas drovan era temps de pegliar ragisch e sestender siadora, ual sco il graun d' unviern. E pilver, pli tard ein las spigias romanticas vegnidas melnas e madiras.

Uhland ed Eichendorff han d' engraziar bia als emprems romantichers. E conts roms de scienza han retschiert impuls tier progress duront tut il 19avel tschentaner dals auturs romantics: scienza naturala, historica, germanistica, estetica.

Il moviment romantic ha giu, sco tut terrester, sia carschen e digren. El sez ei staus in protest, ina reacziun, ed el sez ei puspei vegnius domignaus dad ina reacziun suondonta. Mo perquei ein las ideas romanticas buca svanidas ord il mund, ual aschi pauc sco la religiun positiva cristiana sezza.

Ual ussa suenter in tschentaner vegn il majestus idealismus dils emprems e perschuadi romantichers consideraus sco in spindrament ord la negaziun ateistica, ord la decadenza literara presenta. Nossa posiziun ei empau semeglionta a quella dils romantichers. Encunter la negaziun e revoluziun setractescha ei aunc adina de restaurar veta e literatura tras il contegn reh, positiv, ideal dil cristianismus. Ed encunter il schinumnu progress della cultura nova, practica, che fa tut uliv e plat suenter la moda dils marcaus, setractescha ei de defender l' atgna jerta: lungatg, literatura, isonzas e modas veglias. «Mo pievels, che schazegian nuot sesez pli, san maltractar las reliquias de lur pardavons,» di Arnim. Las uniuns modernas per protecziun dil vegl (Heimatschutz, etc.) ein in fretg sil rom romantic. —

Las ideas romanticas ein era vegnidas suenter nies Rein si, gia dal temps, che la cumedia de s. Genoveva dil romanticher Tieck ha legrau en viarva romontscha nies pievel. E danunder ha igl autur della Crestomatia retoromontscha retschiert da giuven l' idea, 'gl impuls ed il plan tier quell' ovra schi honorifica per nossa Rezia? El ei in veneratur dil grond Görres e della vera romantica. E nossa caussa eis ei de far, ch' il rimnau stetti bucamo sil pupi, mobein vivi e semantegni. La natira vegn a nus en agid, pertgei ella procurescha, che la poesia svanescha mai ord il mund e las olmas.

E tgi che vegn ina gada ad examinar contegn e fuorma de tuttas annalas de nossas societats romontschas, vegn a constatar cun plascher, che era la pintga, mo biala Rezia, hagi enconuschiu la flomma dil ver romantismus. Nos programs havess in Frideric Schlegel saviu ludar ed approbar senza reserva: «Artavels dil vegl, apostels dil futur!» —

Persequitond pli lunsch pertratgs exprimi en anteriuras annadas, vuless jeu cheu bugen ensemen cul curteseivel lectur dar ina egljada pli afuns el mund e sistem romantic.

In um sursilvan era vegnius cun ina biala e reha collecziun de cristallas de nos quolms en nossa stiva de scola. Per cuida de nies bien ma-

gister ha mintg' affon saviu dar ina egliada tras in glas engrondent en la scaffa plena cristallas. Tgei legherment per nus, de ver per l'emprema gada quellas fuormas aschi variadas de cristals transparents, terlichonts, cun pézs e cantuns schi fin mulai! Ina emperneivla regordientscha giuvenila!

Ussa, curteseivel lectur, sche ti has la buontat de vegnir cun mei, vulein nus considerar tras il glas engrondent de vicendeivla carezia ina collecziun — buca de freidas e neidias cristallas — mobein de claras e sempervivas ideas. Mo buca en ina stiva plena bauns e puorlas. Jeu sai dad in englar romantic en ina selva sper miu vitg, demaneivel din ual cantont, che quora salidond giu dagl ur dil glatscher. Dallas pradas de quolm si volvan ei fein segau la damaun de bial' aura, fan panuglias en auters loghens, rasan batlinis, prendan si pons. Cheu ell' umbriva digl uaul de pégnis, sin in baun preparau per la signeria de stad e bein era per nus, cheu sefermein nus sin nossa spassegiada, cheu ei il dretg liug per tedlar sillas vuschs della selva muentada empau suenter miezdi dall' aura sut. Cheu, miu bien amitg, mia secunda olma, teidla sco in romanticher sin las vuschs de Reins ed uals viagionts, sils suns e viars misterius de mintga creatira en selva e cultira! —

Para la selva, schiglioc sera e damaun plena melodias d' utschals, buca de ruassar, siemiar e

tedlar il solegl? Para il mund aschi grond e variau buca ded esser in organismus plein veta e sentiment? La poesia ha adina considerau la scaffiziun per enzatgei viv, cun olma e pertratg lient, ha schau plidar ils animals denter els e culs carstgauns. Teidla bein e ti audas il sun profund, il schem continuau e melancolic, che va cul suf-fel carschend e sminuend tragl uaul. Pertgei quei tun pliront? E pertgei anfla quei tun aschi tgunsch e lev in echo endadens en noss' olma? «Jeu au-del trasora enten mei igl affon, che bragia,» confessa Brentano. La natira exteriura ed interiura plira e spetga, sco sch' ei fuss per ella avon maun ina gronda caussa: in advent, ina nuviala ventireivla e cuntentonta. —

La scaffiziun ei rasada ora e spartida en parts buca propi sufficientas a sesezzas. Quei che ei teniu da part per ina uriala, garegia de seunir e scaffir ina unitat. Cheu munconza, leu abul-donza. Disproporziun enquera de s' ulivar, contonscher igl equiliber e restabilir l' unitat. Quella tendenza, quella passiuon gigantica per l' unitat, centralisaziun, va tras il mund entir. Il mund grond ed il pign, la scaffiziun materiala e spiritala, enquera siu centrum cun forza e malruaus. Igl ei tschentau en la creatira ina forza centripetala: «Senza ruaus ei nies cor, tochen ch' el ruaus-sa buc enten tei, o Diu.» (S. Augustin.) Quei

sentà il carstgaun, e mintgin ei en quei grau in romanticher; el porta en sia olma il desideri continuau ed ardent, la seit per reconciliaziun, la fom per la unitat, il giavisch per harmonia finala e perfetga. Il desideri ei in element della poesia romantica: ils herox dils cudischs romantics ein quasi adina sin viadi, senza ruaus. . . .

Mo la selva e tut quei, che viva e seregheglia enten ella, sa buca mo schemer e sospirar: ella enconuscha era ils suns giubilonts de legria. Teidla mo, miu amitg, gia entscheivan ils utschals puspei tscheu e leu lur amureivels concerts: il solegl penda, ei va encunter sera. La harmonia dell'uniun denter las parts dil mund seproduce-scha continuadamein. . . .

E cheu vegnin nus ussa pli datier din grond misteri. Co senumna la forza, che compeglia quei che tschessass schiglioc da part? Qual ei il ligiom della unitat, che promova la perfecziun e porta concentraziun egl entir sistem? Mintgin sa e senta: Quei ei la carezia, della quala l'amur humana per l'otra schlateina ei denton ne, la soletta ne la pli schubra specia. Il cor, la carezia, ei la clav dil mund. Eros ei il pli vegl ed il pli bi dils dieus. L'amur ei igl affon de munconza ed abuldonza (Plato). Quei che manca ad ina part, ha l'otra de memia. La carezia ulivescha, unescha. Ella ei ina forza elementara, in fiug primitiv e

divin. A quel che experimentescha carezia, sesarvan ils misteris dil mund. E quel ch'empren buca d'enconuscher la natira tras carezia, quel empren mai d'enconuscher ella (Fr. Schlegel). Il carezont senta la harmonia e reconciliaziun dil mund, el senta era il connex denter el ed il mund. El ha in'atgna egliada, ina terlichonta e trasparente, che vesa in paradis reconstruiu. Il carezont ha il sentiment digl infinit, ch'enquera adumbatten plaid e segns per s'exprimer. —

La musica ei pli adattada, che mo plaid, per exprimer ils sentiments. Perquei han ils romantichers tonta affecziun per igl art musical, ch'els numnan il pli ault art. Musica significhescha igl univers, el qual els giavischan de vegnir sligiai si; ella carmala egl infinit: «Liebe denkt in süssen Tönen» (Novalis). «Ach, nach tiefern Melodien. sehnt sich oft die Brust». (Eichendorff).

Ed ils romantichers han igl ardent giavisch, d'arrivar era pli e pli afuns, e la perschasiun, ch'ins sappi era pertut cavar pli e pli afuns egl infinit. «Nach innen geht der geheimnisvolle Weg» (Novalis). Medemamein sesprovan era ils vers romantichers de plidar en lur ovras propi orda funds dil cor. Lur poesia ei plena affect, sentiment; sentimentala, savessen nus dir, ch'ella seigi, sche quei plaid havess buca survegniu in senn dubius, probabel per quolpa de romantichers sin faulsa via.

La carezia ei il ligiom della perfecziun (vinculum perfectionis, Col. 3. 14). E sils fistitgs della carezia, pertut veseivels el mund, arrivan era ils romantichers tier quel, ch' ei sez la carezia. («Deus charitas est.» I. Joan. 4. 16.) L'idea de Diu ei l'idea de tuttas ideas.

Contegn tut esser en sia natira la tendenza tier l'unitat, sto bein ina forza differenta dal mund veseivel haver tschentau aschia da part las parts digl entir: Variaziun destinada per l'unitat! Quella forza ei Dieus. —

Il mund ei tras ils ligioms de carezia in organismus, el qual tut setegn e secompeglia. Mo il mund savess buc esser ina tala sabia organisa-ziun, sch' ei fuss buc in fundament, in centrum, in Diu, che porta, tegn ed emplenescha igl entir cun sia preschientscha. Quella forza, quei centrum, ei Dieus. (Doctrina de Fr. Schlegel). Il misteri dil mund ei bein in misteri de carezia divina. Pertgei il fenomen dell'amur ei in factum, che dat sclariment. Pli tard, suenter sia conversiun (1808 a Cologna), ha Fr. Schlegel bein anflau sliada ella dogmatica catolica quella damonda davart il centrum dil mund.

Ils vers romantichers han buca voliu esser panteists ne monists. Dieus ei per els buc identics cul mund; Dieus ei il spért infinit, igl esser de tuts il pli real e personal. El ei la bellezza ab-

soluta, la carezia spira, la veta smisereivla. Enqualin dils romantichers ha forsa buca pudiu contonscher ina enconuschientscha de Diu sco la filosofia cristiana e la s. Theologia muoss' ella; modad in Görres, in Brentano catolic, sa era in doctor en teologia aunc emprender. —

Sco da Diu plaidan ils romantichers era dalla religiun e mistica cun gronda reverenza ed entelgentscha. La religiun ei ad els igl entruidament davart ils mettels de semetter en uniu cun la divinitat. E la mistica ei ina consequenza della carezia, in sentiment, la perschasiun ded esser unius cun Diu e cul mund. Tras religiun, carezia, mistica po la carstgaunadat anflar Diu, siu centrum. Ils romantichers han giu speciala affecziun per sogns herox della divina serafica carezia: S. Francestg d' Assisi, S. Antoni de Padua, ch' els quintavan per dils lur. Ina retscha de romantichers han giu la ventira de anflar sustegn ed entruidament religios a Vienna tier in sogn spiritual, P. Clemens M. Hofbauer, che ha cun sia buontat gudignau beinenqual megler per il catolicismus: Adam Müller, frars Veith e Passy, Fr. Schlosser, Werner, Buchholz.

La via della romantica va dal nord al sid. En la tiara benedida dil Dante han quels umens encuretg de dustar lur seit per la bellezza naturala, la harmonia classica, la religiun universal.

A Roma han plirs fatg il pass, buca mo tochen en pierti, anzi tochen el dom sez de s. Pieder. Els ein stai perschuadi: Religiun e carezia ein las fontaunas digl ideal. Senza religiun negin art! La religiun ei buca mo ina part della cultura, in member della carstgaunadat, anzi il centrum de tut, pertut igl emprem e suprem e propriamein igl original. (Fr. Schlegel.)

E perquei ch' ils romantichers han anflau lur ideals realisai il pli bein els gronds temps de cardientscha medievals, van lur studis bugien anavos en quellas periodas de cultura. La romantica ei en cert grau era l' emprova de far refflorir quels temps e lur cultura per la generaziun actuala, daventada freida e nunfritgeivla tras il dubi e la munconza de cardientscha religiosa. Il romanticismus ei in schar encrescher per la veglia patria catolica persa. La poesia romantica tegn ault quei che il rationalismus sprezza: il miraculus e misterius. Senza fantasia negina poesia; il poet romantic vul spazi per sia fantasia sin tuttas varts, schege ch' el lai dasperas era valer, che la fantasia sto vegnir diregida dalla raschun. —

Mira, miu amitg, cheu da nossa selva de pegns en: da mintga vart della senda umbrivada sesaulzan retschas de bests bein carschi, cun pauca roma giudem, cun gradas e ladas crunas sisum. Tgei forza en quels bests, che creschan en

tschiel, tgei roscha colonnas vigurusas, che portan igl arviul dil tempel selvatic! Cheu havein nus avon nos égls ina semeglia dellas ideias romanticas, che formeschan tuttas ensemen ina baselgia gotica, che muossa en tschiel. —

Il romanticher ha religiun e carezia e Diu, e perquei era in bi e profund optimismus. In carstgaun aschia ei Novalis staus. (1772—1801.) El ha giu igl equiliber de tuttas forzas. Igl optimist crei, ch' il bien gudogni la victoria finala, perquei ch' el senta en sesez la forza tiel bien, la disposiziun tier la ventira. Perquei che siu interiur ei en bien uorden, eis el perschuadius, ch' era quei entuorn el seigi bein regulau. E quei optimismus, quella ferma fidonza, dat alas all' olma.

Entuorn las ideas primarias: *Diu, religiun, carezia*, sepostan ideas secundaras: *mund, carstgaun, art*. Il romanticher ei filosof, ha il giavisch ded esser pertut de casa, de penetrar sil fons dellas caussas, de discuvierer la vera natira de tut e sliigar ils legns. —

Il contrari din dretg romanticher ei in carstgaun prosaic, che s' isolescha plaunsiu dagl entir, senta buca il connex, che compeglia tuttas caussas; il carstgaun, che vegn buca tucs e commentaus dalla bellezza della natira, che va freidamein per sia via suenter siu interess material. In tal daventa plaun a plaun in schetg ed ordi-

nari filister, che siara ils égl's, nua ch' el arvess els per avantatg de siu spért.

La romantica ei in protest encunter ina tala bassa moda de viver e patertgar. Sursum corda! cloma era ella. Combat e moviment ein l'essenza della veta. Cultura ei il sforz, ch' il carstgaun fa, viers igl infinit tras svilupaziun harmonica de tuttas forzas tschentadas en el. La romantica vul bognar en poesia frestgentonta tut nies esser e viver, vul promover art e scienza.

Il carstgaun, la semeglia de Diu, ei ina trinitat entras las facultats de sia olma. E sco summa e semeglia dil mund eis el ina dualitat enten in tierz. Sco il mund eis el ina unitat, mo ina componida. Unitat en la dualitat ei messa en il mund tras l'existenza dellas duas schlateinas, mo ei d'anflar era enten il singul carstgaun, che contegn enten el il contrast de um e dunna, tgau e cor, positiv e negativ. Il carstgaun habitescha cun cussadents, el ei sco ina casa dubla. Perfin nies tgierp ha, sco nossa casa dubla de lenn, ina vart dretga ed ina seniastra: tier cass de daguota schabegi' ei, ch' ina vart ei eria, l'otra buca. Nies patertgar ei dialog, nies sentir ei simpatia. Tgi encorscha buca vid sesez la spartgida dellas duas olmas en siu pèz?

Tiegl affon ei aunc l'innocenza e harmonia nundisturbada. Mo successivamein dat ei ina se-

paraziun endadens. L'olma perderta tschenta si leschas idealas, las qualas plaian buca a l'olma tschocca e plauna. Quella vul buc ir suenter l'au-tra. Ne ch' il sentiment buglent catscha tier ovras, allas qualas l'olma clara, che vesa pli lunsch, s'oppona. Dacheu neschan ils combats dils giu-vens onns. Tgi duei obtener il surmaun, il domini? Qual ha de star sut ed obedir? Ils duels conti-nuai fineschan baul culla victoria della part sura, baul cun quella della part sut, baul cun ina re-conciliaziun pli u meins reclia. In carstgaun sogn e mortificau contonscha buna pasch e libertat en casia, daventa pli e pli semeglionts a Diu. —

Entras combat continuau duei il carstgaun seperfectzionar, svilupar sias facultats ulivamein: sia veta perfetga duei esser sia principala ovra. El duei cun agid divin surventscher sesez, con-tonscher fermezia ed unitat en siu character e pos-seder ulivamein grond spért e grond cor, ils duns de um e dunna en ina persuna: clarezia e care-zia, energia e migeivla buontat. (Apollo e Dionysos)

Enten Diu infinita rihezia en perfetga unitat; el mund grond immensa variaziun en admirabla concentraziun; el mund pign (il carstgaun) ele-ments terresters e spirtals en remarcabla compo-siziun: co ston lura las ovras ver ora, las qualas il carstgaun ha il dun de scaffir? — Unitas in multiplicitate: quei ei la lescha, il principi, era per

il carstgaun, che vul imitar Diu e da sia posiziun, da siu centrum anora, scaffir in mund artistic entras ils termagls de sias forzas unidas. Era quei ch' il carstgaun compona, duei esser zatgei reh e variaiu, grond e profund, zatgei cun in senn quasi infinit, mo da l' altra vart era zatgei entir, che tegn ensemen, zatgei perfetg entras ils ligioms de carezia.

Quei ei lu in paradis reconstruiu, el qual la harmonia dell' unitat vegn restabilida tras la ventireivla uniun e maridaglia dils contrasts: saver e sentir, solegliv ed umbrivaun, scientific e popular.

Il poet ed artist sto saver rimnar ils scazis ord la natira e saver dar a quels in' olma, ina unitat, entras in plan de sabia e clara ponderaziun. E l' unitat vegn ella variaziun entras igl intent, che vegn daus all' ovra. Tgei dat unitat mecnica ad in' ura? Siu intent, d' indicar il temps. Tgei porta unitat en la plonta, egl animal? Lur intent de saver viver. Aschia survegn era in' ovra literara, artistica unitat, tras la destinaziun, che vegn dada e destinada ad ella da siu scaffider. —

Il producent literar sto era saver dar alla materia la dretga fuorma, quei ei in exterior adatau e significont, ina fisionomia, che dat fideivla perdetga dell' essenza zuppada della caussa. E minga materia garegia de vegnir tractada suenter sia natira dada. Unitat de materia e fuorma! Il dun

de gartigiar cheu immediat il dretg e ver ha mo il carstgaun genial.

Il spért della poesia ei adina e dapertut il medem. Mo ariguard igl art poetic, la moda de luvrar, san ins distinguer: antic e modern, classic e romantic. La composiziun sempli, clara, finida, sco quella dina sculptura greca, ei igl ideal classic-antic. La composiziun reha, profunda, spirtusa ei la moda romantica. Ils novs vulan unir antic e modern, garegian ovras pleinas intelletg e fantasia, bellezza ed universalitat. Fr. Schlegel ha numnau per igl accord della gronda poesia romantica Dante-Cervantes-Shakespeare. —

Rihezia e variaziun han ils romantichers voli anflar entras reunir tuts buns progress fatgs entochen dacheu. Els han discuvretg il vargau della naziun, che era vegnius discreditaus ed emblidaus, han mess peisa sil contegn nazional e cristian ed han garegiau de dar a quella materia la fuorma perfetga. Els han rimnau ed ediu poesia primitiva, praulas e détgas, canzuns e legendas de fatgs miraculus e designau quei sco fontaunas en igl uaul, ellas qualas la fantasia dils poets sappi sebognar e sefrestgentar

Mo ussa, miu pazient amitg, mia secunda olma, fas ti cun raschun endament a mi, che nus stoveien patertgar de serender a casa. Ei siara notg gleiti e nus vulein bein buca maner cheu

egl uaul, schiglioc ris-chein nus de vegnir a mauns al pievel della notg, a spérts e diaultas ed uldaunas.

Mo enten passar a casa, fertont che la steila della sera salida nus da tschiel, vi jeu aunc raquintar ina praula.

Il fegliet din signur en in casti ha udiu in di a sunond in pastur ora sil funds. Plein desideri ei il mattet jus suenter il sun dil schuletg ed ei buca turnaus pli. Ils geniturs han finalmein stoviu calar d' encurir il piars, il qual era denton daventaus zanua en in vitg paster pign. Suenter biars onns han ils geniturs anflau il feagl casualmein cun familia en ina tegia e talmein secudischius ellas relaziuns purilas, ch' ei fuss buca stau perdert, de prender naven el ord quellas. —

La romantica ei ida suenter il sun de permavera dulsch e popular dil schuletg pastoral, ha sezza priu quel sin bucca e sunau, ei sesurdada alla libra, selvatga natira, loscha de saver fierer naven ina gada la cultura ed ha piars aschia la cultivaziun de sias forzas spirtalas, tochen ch' ella saveva alla finala sunar nuot auter pli, che cun il schuletg. — Buna notg e dierma bein!

Fl. Camathias.

Rem. Nus savein buc illustrar meglier las ideas expoidas ella presenta lavur, che schend immediatamein suondar in diember poesias liricas dil medem autur — *tuttas ineditas ed originalas*, tochen sin ina sole tta: „Igl utschi“, ella quala il poet demuossa danovamein siu art meisteril de translatar.

La Redacziun.